

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuinti'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii,” rtiicii tramisi si publicati se voru arde.

Pretulu de Prenumera (tino)
Pre trei lune . . . 3 n n
Pre siose lune . . . 6 n n
Pre anulu intregu . . . 12 n n

Pentru Roman'i :

pre anulu intregu 40 Lei n n = 16 d. v. a
n 6 lune . . . 20 n n = 8 n n
n 3 . . . 10 n n = 4 n n

Pentru Inscritiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taes'a timbrale pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschislu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

D'in caus'a serbatoriloru catolice, numerulu prosimu alu diuariului nostru va aparè numai Mercuri-a venitoria.

Pest'a, 23/11 dec. 1869.

Unu telegramu mai nou, cu dat'a 20 dec., ni aduce scirea, că „ministrii Brestl, Giskra, Hasner si Herbst dederu Majestăti Sale, sambet'a trecută, 18 cur, unu memorandum in care sê cere pertratarea reformei electorali inainte de schimbarea constitutiunii. Schimbarea constitutiunii are a se efectui prin senatulu imperiale ordenariu. In memorandumulu d'in cestiune se esprime dorint'a, ca ministeriulu sê fia deplinu independinte si liberu de ori-ce ingerintia; polit'a de statu si fondurile de dispusetiune sê se administreze prin ministeriu. Este probabilu, că Taaffe si-va dà demissiunea.”

D'in acestu telegramu se vede, că in partea austriaca a imperiului este vorb'a de schimbarea constitutiunii. Discursulu de tronulu nu ni dode vr'o perspectiva favorabila, cumcă constitutiunea actuala a imperiului, — carei-a imperatulu i votă in discursulu sê unu tributulu asid de mare de recunoscintia, — ar' potè sê se schimbe in modulu ca tote natiunile oprimate sê fia multiumite. Nemultiumirea si disgustulu boemiloru, poloniloru etc. si-au ajunsu gradulu supremu; ei nu voru potè fi linisciti cu un'a cu doue. Acèi vine inca consideratiunea, că unulu si acelu-a-si parlamentulu, care a mantienutu pana acuma cu tota tari'a constitutiunea dualistica, nu pote sê posieda neci una incredere d'in partea natiuniloru cari au facutu opusetiune institutiuniloru in vigore. Pentru ca constitutiunea imperiului austriacu sê se pota schimba, trebuescu barbatu a le caroru convictiuni politice sunt afara de tota indoie'l'a. Acèi a cari au tienutu pana acuma frênele guvernarei, si au jocalu rolulu; luandu parte si la evenimentele ce au sê urmeze, ei nu aru mai fi decâtu nisce comedieni mascati, forte scumpu platiti de poporele suferitorie.

Intr'adeveru, cine s'a indoitu vre-una-data, că situatiunea creata prin pactulu dualisticu nu pote sê fia stabile, duratoria? Insu si ministeriulu d'in Vien'a nu s'a sustienutu decâtu cu sil'a; cris'a ministeriale se ivià mai in tote dilele si totu de un'a erà demint'ita. Inse in dilele trecute s'a facutu lumina adeverata că, intr'adeveru, in ministeriulu vienesu esistu diferentia mari; chiaru si in discursulu de tronulu se potè observà prin laudarea „constitutiunii actuali” si prin accentuarea „pretinsiuniloru juste si compatibili cu esistint'a si poterea imperiului a le diferiteloru tiere si provincie”, că in sinulu ministeriului nu este una armonia perfecta. Asta di causele crizei sunt mai lamurite. Sê le esaminâmu.

In sinulu ministeriului sunt doue fractiuni: ambe e sunt convinse despre necesitatea unei contielegeri cu partitele si natiunile, cari au fostu aruncate pana acuma afara de constitutiune. Asidè dara in acestu punctu membrii ministeriului sunt de ace'a-si opiniune. Sê vedemu acuma diferint'a, carea i desparte.

Partit'a lui Taaffe doresce, ca senatulu imperialu actualu sê voteze mai antaiu budgetulu si contingentulu de armata; apoi sê se disolve numai decâtu si sê se conchiamè unu nou senatu imperialu ad hoc, insarcinatu cu revisiunea constitutiunii. Acèsta noua adunare ar' fi dara una constituanta, carea ar' determinà totodata nou'a

lege electorale. Constituant'a ar' fi precedata de una conferintia compusa d'in cei mai distinsi capi de partite, pentru ca contielegerca sê fia asidè mai deplna.

Se crede că, prin esecutarea acestui programu, elemintele inimice constitutiunii actuali se voru infatîsia in senatulu imperiale convocatu ad hoc. Participarea acestoru eleminte depinde inse de la modulu de alegere, dupa care va fi compusa constituant'a. Legea electorala in vigore nu potè sê fia favorabila elemintelor de opusetiune, cari au refusatulu de a luà parte in senatulu imperiale.

Opiniunile celei-l-alte partite, adeca a lui Giskra, se potu apretiu d'in memorandumulu, alu carni-a cuprinsu lu mentiunaramu la inceputulu revistei nostre. Acèsta partita vede, ce e dreptu, necesitatea schimbarei constitutiunii, inse nega că modificatiunile in constitutiune s'aru potè efectui prin una „constituanta”, ci numai prin senatulu imperiale ordinariu. Asidè dara, memorandumulu d'in cestiune condamna in modulu espresu ide'a federalismului, care, dupa memorandumulu, ar' fi disolutiunea Austriei.

Diferint'a intre aceste doue fractiuni ministeriale este dara destulu de mare. Partit'a lui Giskra are inca si alte pretensiuni, precum: independint'a deplina a ministeriului de ori-ce ingerintia a cancelariului imperialu; mana libera a supr'a fondulu de dispusetiune, administratiunea politica de statu, carea pana aci a fostu concediuta lui Beust.

Este ore necesariu de a spune, că ministeriulu magiaru spriginesce pre Giskra si partit'a sa? Pentru ce? Pentru că principiulu lui Taaffe, puse in valoare, aru elatinà de siguru pusetiunea ministeriului d'in Pest'a. O si câtu este de dulce poterea, fia ea chiaru spre daun'a mai multoru natiuni si sustiena-se chiaru prin suferintiele loru intristorie! Ori-ce fiintia si-iubescè viet'a sa; nu potemu sê luâmu dara in nume de reu, că ministeriulu magiaru inca ar' voi sê mai vegeteze cu ori-ce pretiu.

Cu tote aceste-a, nimicu nu e mai siguru, decâtu că una schimbare a constitutiunii in partea austriaca a imperiului, trebue sê produca schimbare si in ce'a-l-alta parte, numita coron'a Santului-Stefanu. Necesitatea va pretinde una asemenea procedura. Noi avemu numai de a ne ingrigi, ca evenimentele sê ne afle gat'a.

Adres'a Zarandului.

(B.) Nu este tienutu romanu, carole sê fia induratu atacuri si incriminari mai multe si mai inversiunate de câtu prefectur'a Zarandului de la incorporarea ei cu Ungari'a, dar' mai alesu de la inaugurarea arbitragiului ostrungurescu incoce.

Si care prefectura romanescă sêu in mai mare parte romanescă a desvoltatu una viet'a mai natiunale, mai efectiva in favorea intereselor si a prosperitatii natiunali, care a doveditu mai multa vitalitate, mai energiosa tenacitate in lupt'a continua contr'a calamitatiloru dilei, decâtu acèsta particea mica si lipsita de mediuloce materiali?

Cine nu-si aduce aminte de patriotie'a si energiosa cerculara a Zarandului pentru scutirea dreptului limbei natiunali? Cine nu admira rezultatulu sacrificieloru Romaniloru Zarandani in favorulu culturii natiunali: gimnasiulu romanescu d'in Bradu, d'in care doue clase impartu lumina adi intre fiii poporulu? s. a.

Lupt'a otielesce vortutea si energi'a luptatoriloru. Esemplulu frumosu in privint'a acèst'a lu affâmu in Zarandu.

Felicitâmu pre fratii nostri de acolo, si amu dori sê nu romana singuri pre solidulu terenu ce si-l'au sustienutu cu demnitate si, sperâmu, si-lu voru sê sustienè con-

tr'a totororu sguduiriloru direse prin dusmanii desvoltarei poporulu romanu.

Sperant'a si credint'a nostra in respectulu acestu-a se confirma mai multu cu una proba prin actulu demnu de tota atentiunea Romaniloru, creatu, la propunerea vice-comitelui Francau, in siedint'a de la 7 Decembre a comunităti prefecturei de Zarandu.

Vorbimu despre adresa Zarandului subternuta nu de multu ministeriului regescu de interne.

Trei cestiuni vitali pentru Romani se atingu in adresa, ca totu atâte-a motive pentru general'a si adunc'a nemultiumire a natiunii romane d'in Ungari'a si mai vertosu d'in Transilvani'a: cestiunea natiunalitatii, a uniunii cu Ungar'a si esposessiunarei de la Tofaleu.

Onorab. lectorii nostri voru fi cunoscundu in detaliu adres'a d'in cestiune, publicata in Nru 140 alu „Federatiunii”, si estu-modu n'avemu trebuintia sê o resumâmu pentru ca sê ni potemu face pucinele observatiuni ce le avemu mai alesu cu privire la unu punctu alu ei.

Nu suntemu inimicii legalitatii. Dar sunt mai multe soiuri de legalitate, de esemplu: legalitate feudale-aristocratica, absolutistica si alt'a mai multu sêu mai pucinu democratica; si aci vine intrebarea: care d'in aceste legalitati este mai sacra, mai obligatoria? că-ce diferescu multu intre sine. — Le amu gustatu tote-trele; cunoscemu dulcèti'a loru, si nu e greu s'alegemu d'in ele.

Legalitatea basata pre principiulu democratiei care cuprinde si nutresce la sinulu sêu tote elemintele si interesele societăti, este, in totu casulu, cea mai drépta, ba, potemu dîce, singura conforma precepteloru eterne, indicate de ratiunea sanctosa si de natur'a lucrurilor.

De la 1848, candu poporulu romanu, pusu prin poterea evinemintelor pre terrenulu legalitatii naturali, s'a decretatu pre sine liberu si nesupusu altui poporu, tier'a sa autonoma si nesupusa altei tiere, candu acestu poporu a protestatu solennelu contr'a aplicarei teoriei neumane: „de nobis sine nobis”, de la 1848, repetîmu, si pana in momintele actuali s'au perendatu tote trei soiurile de legalitate.

Dupa legalitatea naturale, creata prin cursulu evineminteloru sternite si impinse prin divin'a suflare a libertăti, a urmatu geros'a legalitate a absolutismului nemti-escu: estremitatile s'au atinsu; dupa 16 lune de miscare libera a venitulu una intieponire generale de 9—10 ani, caro pali multu nobilele tendintie si aspiratiuni resarite d'in contactulu spireteloru cu aerulu binefacatoriu alu libertăti reinviate, sub ale carei sacre impressiuni poporele asuprite si calicite prin barbar'a mai multoru secle, incepura a reintineri in lumina si potere.

Imposibilitatea sustinerei situatiunii absolutistice, dupa clamitatile de la Solferino si Magenta, si-ajunse culmea. Cei d'in fruntea imperiului se desmetecira pre unu momentu; pasira pre calea conciliatiunii. Rosultatulu acestui pasiu fu diplom'a d'in octobre 1860, prin carea se deschise una era noua, care promitea poporeloru dile mai senine, progresu si prosperare in parte si preste totu.

Pretinsiunile juste ale poporeloru se apropiara de stadiulu realizarei; capulu imperiului recunoscu, că voint'a lui numai asidè pote fi binecuventata si incoronata cu rezultate salutare si gloriose, daca va fi in armonia perfecta cu voint'a poporulu; că suveranitatea lui numai complenita prin suveranitatea poporeloru lui va potè fi ace'a ce trebue sê fia: scutulu prosperitatii comuni.

Dreptu-ce imperatulu s'a pusu in cointielegere cu tierele si poporele sale, si se inaugurà — prin poporu si domnitoriu — legalitatea democratica, unica justa, unica corespundietoria tempului si esigintieloru comuni.

Representanti'a Marelui Principatu alu Transilvaniei, dupa ce Marele sêu Principe dède iniciativ'a, reapucà firulu operei incepute in 1848 pre Campulu Libertatii la Blasiu; si daca sufletele negre, inimicii libertăti egali, comuna pentru toti, nu si-aru fi mai radecatu odata capulu loru afurisitu, pacea si buna starea sperata n'aru fi asta-di pentru noi unu vis, unu piu desideriu.

Este destulu sê scimu, că inainte de ast'a cu 6—7 ani s'a introdusu in Transilvani'a legalitatea justa, sancționata prin consensulu poporulu si alu Marelui sêu Principe, si Romanii d'in acelu nefericitu Principatu n'au renunciatu nece una-data la acea legalitate, si nu voru si nu potè sê renuncie, dacă si-cunoscè bine interesele de capetenia.

Constatandu acestu faptu, probatu prin solemnulu Pronunciamentu de la Blasiu, fidelu interprete alu pusetiunii si pretinsiuniloru romane, si adoptatu de marea

conferința națională de la Mărcurea s'au trecomu la alu trei-le soiu de legalitate, la legalitatea actuală.

Amicii nedreptății și ai împilării d'in trecut, aristocrații feudali, imbetati de reminiscențele timpurilor, cându poporul și averea lui erău numai mediu-loce pentru multumirea poftelor lor tirane, suscepura de nou lupt'a contr'a spiretului timpului, sperandu a reproduce inca una data epoc'a de trista memoria, cându statulu constă numai d'in pucini tirani și sclavi multi, supti și roși pana la osu.

Si speranția lor nu i-a insielatu. Catastrofa de la Sadov'a a fostu pentru ei unu bine enorme, cându pentru alții, pentru majoritatea poporelor imperiului, a fostu inceputulu unei mari calamități, care se produse prin inaugurarea Dualismului: legalitatea ostrungura feudale.

Am facutu această digressiune pentru ca să justificămu scurtele nostre observațiuni ce ne sentim indemnatu a le face relative mai alesu la acelu punctu alu adresei Zarandane, in care se atinge uniunea Transilvaniei cu Ungari'a.

Frații Zarandani ceru de la ministeriulu ung. de interne, ca art. dietalu XLIV. d'in 1868, botezatu de lege pentru naționalități, să se inlocuască prin altulu, prin carele cestiunea naționalității, vitale in patri'a noastră, să cascade una soluțiune mai nimerita, mai fericita. (Va să dca soluțiunea data este nimerita și fericita, numai că Zarandani ceru o soluțiune mai nimerita, etc.)

Camera Ungariei și ministeriulu esitu d'in majoritatea ei s'au aratatu incapabile de a deslegă marea cestiune de naționalitate, ba, ce e și mai dorerosu, au batujocuritu-o intru unu modu neacceptatu.

Noi nu sperămu, ca această cestiune să ăsa resolutiva dupa dreptu și dreptate d'in camera actuală a Ungariei. Dar' bine, Zarandani și-au facutu detorinția de cetățiani sinceri ai acestei patrie comune, și-au facutu-o pe baza legalității actuali.

Se dice in adresa Zarandana: „Venim dreptu-ace'a cu patrioticu devotamentu a cere (de la ministeriulu ungurescu de interne) să aveți bunavoinția a face pași legali și pentru abrogarea legoi d'in cestiune (legea uniunii) și instituirea altei-a in loculu ei cu concursulu majorității locuitorilor d'in Transilvania, ca estu-modu fiindu ocuțabile și legala procederea, să produca rezultate mai corespunditorice și mai indostu-litorice.“

Pasulu acestu-a ni se pare a nu fi destulu de precisu și nimeritu. Este ore elu intemeiatu pe legalitatea actuală? Ministeriulu ungurescu să faca pași legali, să mediu-locuască procedere legală in cestiunea uniunii, și inca cu concursulu majorității locuitorilor d'in Transilvania? Ce va să dca această in faci'a legalității sustinute cu taria de Romanii transilvani, in faci'a principiului, că numai diet'a Transilvaniei, una dieta constituita pe baza adevăratei reprezentări poporali, pote decide asupra sortii Transilvaniei, asupra uniunii cu alte țere?

Care este terenulu legalu, de pre carele Romanii potu tractă despre uniune? Terenulu creatu in urm'a diplomei d'in Octombrie 1860. Acestu-a e terenulu ocupatu mai in urma de frații Zarandani? De la cine ceru modificarea ocuțabile și legală a legii de uniune? De la ministeriulu ungurescu și de la camera ungurescu?

Eca, de ce amu d'isu, că pasagiulu adresei, relativu la uniune, nu este destulu de precisu și nimeritu, că ce ni-a datu titlu să facemu întrebările premise, la cari noi vomu responde, de-si indirecte, că cei ce dorescu instituirea legii de uniune prin alt'a justă și legală, care să multumască pe Romani, acei-a au să purcedia d'in punctulu legalității creată la 1860, prin poporul și Marele Principe alu Transilvaniei; acei-a au să roge pre Marele Principe, ca să conchiame diet'a Transilvaniei pe baza legalității d'in 1860, și acea dieta va potè și va fi numai competinte să faca lege dreapta pentru uniunea Transilvaniei cu Ungari'a. — Ast'a este parerea nostra.

Clara pacta, boni amici!

Pasivitate sasesca in Transilvania si inca ce-va.

De la Brasieu ni veni un'a d'in acele-a sciri inferante, cari se potu consideră ca semne a le timpului. D'in tota sasimea transilvana, sasii d'in Brasieu și districtu ni sunt cunoscuti ca cei mai calduosi operatori ai dualismului și ai Magiarismului. Ei bine, acei-a-si sasii, avendu să alega in 15—17 dec. a. c. unu deputatu la diet'a magiara d'in Pest'a, in loculu unui demisionatu, nu mai voira să merge la urna. Să vorbesca inse cifrele. In Brasieu (cetatea și apertinentele) erau conserisi 2100, era in districtu preste 700, in suma preste 2800 alegatori de tote trei naționalități. D'in acestu numeru au mersu la urna 638, d'intre cari numai 91 sasii d'in cetate, vre-o 150 sasii d'in comunele rurale, adusi cu multa greutate, era restulu unguri și secui. D'in alegatorii romani nu s'a vediatu nece unulu, pentru că s'au tienutu toti de concludulu luat d'in nou in una conferința de 150 barbati, tienuta domineca in 12 dec., pre temeulu

concludeloru conferinței naționale d'in Mărcurea. Aceste-a sciri le scotemu d'in una epistula privata; era dupa „Kronstädter Zeitung“ aflămu, că d'in cele 638 voturi, 538 s'au datu magiaronului Frid. Böhmehes, 81 celui-altu magiaronu Emiliu Trauschensfels, era restulu de 11 voturi s'a respanditu pre aci incolo; se spune inse că d'in aceste a cu 2 (dî: doue) voturi a fostu onoratu Dlu ministru Rajner, a carui candidatura fusese recomandata sasiloru brasioveni inainte cu trei septemane de câtra unii imploiați d'in Pest'a.

In an. 1867, unu singuru candidat magiaronu, E. T., spendase preste trei mii florini, pentru ca să reesa: in an. 1868 acelu a-si individu, inaintatu fiindu in funcțiune și supunendu-se la noua alegere, cadu cu sgomotu; cu finea anului 1869, sasii desamagiti spulberara infricosiatu pre partit'a magiarona, ut figura docet. Causele principali a le iritațiunei sasiloru se spunu a fi mai alesu trei: sil'a ce li se face cu limb'a magiara, ingreunarea cu impoșitele, pentru că, de es., cetatea Brasicu are să platesca pre an. 1870 contribuțiune pre ease cu trei-dieci mii florini mai multu decâtu platise sub nemti și mai tardu pana in acestu anu, apoi poruncele cari li vinu ca să faca școle comunale neconfesiunale, preste totu unde se va comprobă, că se afla trei-dieci de prunci, cari nu aru avè școla concessiunale.

— De la Sabiu ni se scrie, că sasii de acolo sunt forte iritati a supr'a romanilor, ce'a ce se pote culege și d'in foiele sabiane. Causele iritațiunei lor se potu divină pre-usioru. De altmintrea este cunoscutu d'in istoria și d'in celu mai de-a prope trecutulu, că familiile patriciane sasesci d'in Sabiu au nutritu totu-de-un'a ur'a și inimiceti'a cea mai intensiva a supr'a elementului romanu și că ori cându și ori-unde au potutu să faca romanilor vre-unu reu câtu de mare, l'au și facutu prin ori ce căli și mediu-loce satanice; denunțiatu infame și procese ruinatorice a-dese-a de comune întregu s'au urditu pururea d'in Sabiu; era in dîtele nostre, sasulu care scrie in „Neue fr. Presse“ și infera pre romani la tota ocașiunea, lucra asemenea in contielegere cu Sabianii, ai caroru publicisti se indiosescu a-dese-a pana la espresioni nerusinate in contra romanilor. Era romanii — ore cum se așera ei in press'a eropena in contra atătoru atacuri clandestine, perfide, machiavelistice? Nici cum, că ei betranii au obositu, era cei mai teneri și mai vigorosi voiescu a traî in pace cu tota lumea și asidè suferu ori-ce insulte aruncate a supr'a întregi națiuni.

— Totu d'in epistole private aflămu, că in Fogarasiu s'a tienutu in 15 și 16 dec. una adunare districtuale pre trimestrulu d'in urma alu anului, in carea s'a pertratatu câte-va cestiuni pre-interesante. Sperămu, că Fagarasiani mai au atăta șartia și negreala, pentru ca să faca cunoscute lucrările comitetului și a le oficiatului și la ce'a l'alta lume, carea este afara d'in țera Otului.

Interpelatiunea deputatului Dr. Iosefu Hodosiu

facuta in sedinti'a de la 18. dec. a camerei reprezentantilor.

Onorabila camera! Mi pare reu că nu e de faci'a dlu ministru de agricultura, industria și comerțu, pentru că vrèu să-i facu o interpelatiune, la care asiu fi doritu ca să mi respunda câtu s'ar potè mai eurendu, fiindu că lucrulu insu și este urgentu. Interpelatiunea mea se referese la catagrafia s'eu cumu-i dîcemu la numerarea poporului.

Domni'a-vostra dloru ve veti aduce aminte, că in lun'a lui Iuliu anulu curentu s'a votatu articulu III. de lege, prin care s'a ordinaru in tota țera conseriere s'eu numerare generale a poporului. Cu esecutarea acestui articulu de lege s'a insarcinatu ministerulu de interne, ministerulu pentru așerarea țerei, și mai alesu ministerulu de agricultura, industria și comerțu; acestui-a s'a impusu a stabili modalitatea pentru numerarea poporului și a dă instructiunile necesare. Dlu ministru a și respunsu acestei insarcinări intru atătu, in câtu a emis o multime de instructiuni, tabele, și formularie. Dar', dupa opiniunea mea, a omisu lucrulu celu mai esentialu, fără de care ori-ce statistica este manea, și fără de care ori ce numerare de poporu n'are baza nici științifică, nici politică, nici națională. Dlu ministru de agricultura, industria și comerțu împreuna cu ministerulu de interne, prin ordinațiunea de la 23. Iuliu a. c. Nr. 12876, a comunicatu comitateloru și

districteloru o instructiune, in care la punctulu 16 se enumea acele diverse relațiuni speciale ce sunt de a se însemnă la numerarea poporului. Aceste sunt dupa proprietele cuvinte ale instructiunei: numele locuitorului, genulu, etatea, religiunea, starea familiară, chiamarea s'eu ocupațiunea, loculu n'ascerii, competiția, presentu s'eu absentu, șic ecetis s'eu serie. Atătu și nu mai multu. Dupa mine inse atătu nu este de ajunsu, ci intre diversele relațiuni speciale este de a se însemnă și naționalitatea locuitorilor. Nu este iertatu, dloru, să lipsesca această d'in nici o statistica. S'eu veti dîce, că acolo in acea țera unde sunt mai multe națiuni, unde este și lege despre naționalități, buna ori rea cumu e, acolo nu este de trebuința a ști numerulu acelor națiuni? S'eu dlu ministru prin catagrafi'a sa voiesce să arete Europei civilizate, că in Ungari'a sunt numai unguri? și milioane de romani și slavi vre să le ignoreze? Io nu știu ce va potè ajunge prin această dlu ministru; atătu știu că numerarea poporului asiè precum a ordinaru o să se faca, nu va ajunge nimica, ci vomu simți numai daun'a și spesele cele multe ce s'au votatu și pana acum, mi-se pare in sum'a enorme de 150,000 fl. Daca se facu atâte spese, asiè credu că suntemu in dreptu a acceptă de la dlu ministru ca să facu unu lucru, care să corespunda și științei și respecteloru naționali.

D'in aceste puncte de vedere ăca interpelatiunea mea câtra dlu ministru de agricultura, industria și comerțu (Strigări: dă-o la notariu, să o cetesca). Inainte de a odă la cetire, mi idu voi'a să observu, că n'asiu fi facutu această interpelatiune, daca dlu ministru ar fi respunsu la o reprezentatiune, ce comitatulu Zarandului i-a faotu in asta privința. In instructiunea ce amu memoratu mai in susu la punctulu 58. se dice că: daca ore-care comitatu s'eu districtu ar vedè necesitatea de a se face modificări in acea instructiune, le pote propunu ministerului, care va decide a supr'a lor. Comitatu Zarandului a facutu astu-feliu de propunere, și anume chiaru in cestiunea naționalității locuitorilor; dlu ministru inse a tacutu și tace pana in dîtu'a de asta di, și n'a respunsu și n'a dispusu nimicu, cu tôte că această reprezentatiune i s'a facutu acumu de vre-o câte-va luni de dîte.

Acumu me rogu să se cetesca interpelatiunea.

Notariulu cetesce urmatori'a

Interpelatiune

câtra ministrulu de agricultura, industria și comerțu

Cu privire la esecutarea articulu de lege despre numerarea poporului.

1. Ce l'a a indemnatu pre dlu ministru, de intre diversele relațiuni speciale ale poporului n'a ordinaru a se suscepe și naționalitatea locuitorilor?

2. Este dlu ministru aplecatu a face dispusetiuni, ca la numerarea poporului, intre alte relațiuni, să se înzemne și naționalitatea locuitorilor d'in țera?

Pest'a, 18. Decembre 1869.

Ios. Hodosiu,

deputatu alu cercului Bradu, districtulu Zarandu.

Interpelatiune de la țera catra întregu ministeriulu

Sub acestu titlu cetim in „Magyar Ujság“ de la 21 Decembre unu articulu in cestiunea conseriptiunei poporeloru d'in țerele numite ale coronei lui Ștefanu. Omitendu unele pasuri, precum de exemplu că „toti locuitorii Ungariei sunt cetățiani magiari“ (!) etc. reproducemu acelu articulu dreptu dovêda, că orb'a preocupatiune a inaltului și luminatului guvernulu ungurescu, bate chiaru și la ochii conationaliloru lui, cari de almintre-a nu sunt contrari magiarisării poporeloru d'in Ungari'a.

Eca ce se dice in acelu articulu:

„Seratandu colele rubricate pentru consemarea poporului, am aflatu unu defectu, care nu lu potu trece cu vederea, și anume lips'a rubrici: pentru naționalitate și limbă.“

„Daca această omisiune s'a facutu cu voi'a, nu o potu aprobă. Intr'o țera cu atâte limbe cum e Ungari'a, unde cestiunea de naționalitate este un'a d'intre cele mai de capetenia, cari nu sunt inca resolute in modu multumitoriu pentru toti, nu pote etiste altu ce-va mai desamagitoriu decâtu chiaru numeru.“

„Dora ministeriulu se teme, că numerulu nostru (alu ungariloru) va fi micu și va face, ca naționalitățile s'eu

fa mai pretentive? Nu se torma! In lumea de asta-di cul-tur'a e puterea.

„La conscriptiunea pop. d'in 1850, noi (ungurii) diceam, ca ea s'a facutu in modu partialu si in directi-ne germanisatoria, ca-ce n'a datu adeveratulu numeru alu unguriloru. Nu mi-aru placè daca noi (ung.) inca anu meritã acusa de magiarisare, ce se pote intempla cu totu dreptulu, daca vomu ignora diferintiele de nationalitate.

„Mi-ar mai placè a crede, ca omissiunea de susu s'a facutu d'in gresicla, pentru ca asiè, de-si cu grab'a, dar' totu-si se pote supleni

„Deci interelatiunea mea scurta este urmatori'a:

„N'aru aflã de bine ministeriulu r. u. cu ocaziunea conscriptiunele poporului a insemnã contingentulu cetatiani-lorungarieidupa nationalitate si limba? Si daca pote face acista suplenire inca in anulu acestu-a?

„Buj, 18. Decembre, 1869.

Petru Litkei,
Preutu reformatu.“

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedintia d'ela 20. decemvre.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Stef. Majláth. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Lónyay, Bedekovics, Horváth, Andrassy si Gorove.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei de deminetia,

Se cetesco proiectulu de lege (cunoscutu d'in siod tr.) alu lui Ales. Szalaly, si raportulu comisiunii centrali.

Referintele Col. Széll motivéza raportulu si votulu comis. d'in cestiune adaugundu, ca camer'a, decidendu tramitarea proiectului la sectiuni, lu-a primitu degia in principiu.

Col. Tizza nu pote acceptã proiectulu cu testulu comisiunii centrali; deci presinta unu altu proiectu de lege conformu carni-a se se dde ministeriului indemnitatea pre bas'a bugetului de pre 1869, asiè cãtu perceptiunile si erogatiunile facute pre bas'a acestei indemnitati se se induca in bugetulu anulului 1870, si singuratecii ministri se fia respundietori pentru erogatiunile loru.

C. I. Csák y anuncia ca camer'a magnatiloru a primitu proiectele de legi relative la abrogarea timbrului diurnalisticu si la infintierea tribunaleloru pentru bursele de comerciu si efecte.

Se suscepe continuarea desbatorii generali a supru proiectului de lege d'in cestiune.

Ales. Szalaly recumenda primirea proiectului seu. — Bela Máriássy acceptéza proiectulu lui Col. Tizza — D. D. Irányi nu primesce neci pre alu lui Szalay neci pre alu lui Tizza. — Fr. Pulszky pledeza in favorulu proiectului lui Szalay. — Iul. Schwarz vorbindu contr'a guvernului si a majoritatii dechiarã, ca nu pote vota guvernului indemnitate. — Lad. Berzenczy acceptéza proiectulu lui Tizza. — Vorbindu mai multi oratori parte pentru proiectulu lui Szalaly, parte pentru alu lui Tizza, presiedintele submitte la votu ambe proiectele, primindu-se alu lui Al. Szalaly cu una majoritate insemnata de basa pentru desbaterã specialã.

La desbaterã specialã proiectulu d'in cestiune se primesce fãra neci una modificatiune.

Siedintia se inchiaia la 8¹/₄ ore ser'a.

Siedintia d'ela 21. decemvre.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei precedinte, si dapa presintarea petitiuniloru, cari se transpunu la comisiunile respective,

Albertu Benedikty intereléza pre ministruulu de interne, ca ce este causa de muntii confinari transilvani-romani, donati de Majestatea Sa fostelor regimente confinarie secuiesci dreptu recompensa pentru seculariele loru siervitii militare, inca neci pana in presinte nu sunt predati numitelor regimente, si ce are de cugetu a face, pentru ca se se esecute proa innalta dispusetiune?

B. Sig. Pérenyi interpeleza pre ministruulu de comunicatiune in privintia cãlii ferate Tekeház Sigetu. interelatiunile se voru comunicã ministriloru respectivi.

Se cetesce a trei-a ora si se primesce definitivu proiectulu de lege relativu la indemnitatea ministeriului.

La ordenea dilei proiectulu de conclusu alu lui Szalaly in privintia amênarei camerei pana la 10. ianuarie 1870.

Sig. Popu dorese ca, d'in respectu câtra scabatorile gr. orientale, feriele camerei se se estinda pana la 15. ianuarie. — Se primesce.

Referintele comis. financiare, c. Ios. Zichy jun., raporteza in privintia proiectului de lege relativu la acoperirea deficitului postalu d'in a. 1869. — Se va tipari.

Ministruulu de justitia, B. Horváth: Desfintandu se tablele districtuali, cari aveãu a judeca in afaceri de pressa, si dapa ce camer'a a insarcinatu ministe-

riulu, de a infintia noue instantie pentru procesele de pressa; mai de parte, dapa ce legelativa a impoternicitu guvernulu, de a infintia foruri de apelatiune pentru procesele rescumperari dieciuelorulu vinului, guvernulu a infintiatu pentru ambe aceste scopuri tribunale miste, in privintia caroru-a presinta camerei unu proiectu de lege. — Se va tipari si impartii intre membrii camerei.

Dupa acea ministrii: Mikó si Lónyay y respundu la interelatiunile, ce li-s'au adresatu in siedintiele trecute, si camer'a le iè spre sciintia.

Siedintia se inchiaia la 11¹/₂ ore, a. m.

Siedintia d'ela 21. decemvre.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei de deminetia, si dapa prezentarea petitiuniloru, cari se transpunu la comis. petitiunaria,

C. Ed. Teleki pune pre biroulu camerei procesulu verbalu, conformu carni-a magnatii au primitu proiectulu de lege relativu la indemnitatea guvernului. (Aprobãri viue.)

Presiedintele spune, ca proiectulu d'in cestiune se va submitte numai de cãtu Majest. Sale spre santiunare. Siedintia se inchiaia la 5 ore ser'a.

Blasiu, 10¹/₂ dec. 1869.

(Fine.)*

Nu misantropia, nece desperarea sunt acelea ce silesco pre junii romani a intrã in seminarie, ci dorulu ferbinte de a contribui la inaintarea binelui comunu, alu natiunei, unulu fiasce-carele amesuratu poteriloru sale; conduitã preotimei romane, despre carea d'icemu cu Dn. Alexandrescu, ca „ne a desvoltatu si inaintatu nu numai literatura religiu-naria, morale, singura avere ce o avemu, dar'a datu inceputulu si literatur-rei nostre celei curate sciintifice si desvoltatiunei nostre nationali romane, si pana la unu punctu de care chiaru sicelile politice“, conduitã de a semenã pre pamentulu clasicu alu Daciei idee de virtute, nationalitate si progresu; in urma la susceperea carierei preotiesci ne indemnã si frumos'a misiune de a aperã turmele credentiosiloru in contra lupiloru, cari le amenintia vietã atãtu eterna cãtu si cea temporale, nationale. — Santitatea acestei misiuni este infipta aduncu in anim'a clerului teneru d'in seminarulu nostru, carea ne radica mai susu de nivelulu patimelor, ce Dlu Harrach ni le ar' atribui si nôe; acea santitate ne unesce in cugete si in sentiri.

Ce se atinge de rigorea disciplinei nostre, acea e corespondietoria misiunei nostre preotiesci. E una disciplina, carea si stimatulu nostru ospe o recemenda pentru teneri, e una disciplina, carea va cresce preoti modesti, inse nu servili, pãdãra nu bigoti, energiosi intru implenirea oficiului, inse nu fanatici. E una disciplina, carea are da dà baserecei preoti, natiunei fii, poporului romanu pastori spirituali, familiei parinte si preste totu omenimei membri folositori; e una disciplina despre carea potemu dice cu unu calugaru santu, ca se pote asemenã cu acelea colunne depre langa drumuri, ce sunt radicate nu pentru a impedeã inaintarea caletoriloru, ci pentru a le aretã dreptiunea cea mai obla.

Altmintrele-a ratecirea coconului maghiaru d'in itinerariulu seu nece ca ne a surprinsu, de-ora-ce astu-feliu de neadeveruri amu avutu ocaziune de a ceti si a aũdi dela mai multi caletori maghiari seu, la inspirarea acestor'u-a, dela alti straini. Cine nu-si va aduce aminte d'intre stiintatii cetitori de ridiculosele constatãri ale unui maghiaru de frunte, carele caletorindu inainte de acest'a cu câti-va ani printre muntii apuseni ai Transilvaniei, pre locuitorii romani d'in Buciumi i numesce sasi, acaroru ocupatiune principale ar'fi olaritul, de si sunt cu totii metalurgi; ma si simbolulu rescumperari, s. cruce depre turnulu basericeii romane o vede a fi cocosiu? Cãte nruru nu comite francesulu Gerand'o in opulu seu despre Transilvani'a si locuitorii sei, candu negligendu perscrutarea lucrului mai cu de amenuntulu scrie dapa inspirarea magnatiloru maghiari ignoranti si inamici ai nostri. Pote ca ni sunt inca in memoria recenta reflesiunile Dlui Hajdeu d'in anulu trecutu la nerusinatele afirmatiuni a le anglesului B cu privire la romani.

Deci, Dle Harrach, daca atãtu de defectuose, atãtu de fãra temeiu ti-voru fi relatiunile despre caletori'a ce intreprendi, atunci ne vei sili a crede, ca Dni'a ta inca esti unulu d'intre aceli genii nenumarati, despre cari dice unu scriitoriu alu Dniei Vostre, ca sunt unu a calamitate deplorable pentru epocã presinte, unulu d'intre aceli genii, cari condusi de una idea ficsa, fãra de ce-va cunoscintie certe si cu temeiu, se apuca de ori-ce intreprenderã cu superficialitatea cea mai condannabile.

Amu fi trecutu cu voderca observatiunile Dniei tale, Dle Harrach, ca pre unele ce nu provinu atãtu d'in intentiune rea, ci mai multu d'in ratecire, inse confunda-

*) A se vedè nr. tr. alu „Fed.“

rea disciplinei si a principiiloru, ce domnesco in seminarulu nostru, cu principiile d'in seminariele romano catolice, in cari inca se mai sustiene spiritulu iesuiticu, santienia fipta si nesciintia de a impedeã pasii teneriloru insetosiati dapa una desvoltare amesurata tempului — prin cãtenele ruginite ale unoru principie d'in evulu mediu, ne atinse adencu cu atãtu mai vertosu, in cãtu iesuitismulu si principiile ultramontane inaintea nostra au fostu si voru fi obiectulu celei mai mari despretiuri, de a caroru influintia ne pazimu asiè precumu ne pazimu de spiritele infernului cari le inspira.

Mi-finescu reflesiunile, Dle Harrach, citandu ti una sentintia d'in scrierile adoratului Dniei vostre Szécheny, consultandu-te, ca se ti-o scrii in fruntea itinerariului, daca voiesci a incungiurã despretiurea cetitoriloru Dniei tale, si anume:

„Nece odata nu e lucru daunosu a descinde la temeiuulu celu mai adencu alu unui obiectu, de-si une-ori e forte uritosu, ci d'in contra, e pre a folositoriu, machiaru necesariu, de-ora ce numai astu-feliu pote fi cineva scutitu de cuprinderea defectuose a unui lucru si numai astu-feliu pote incungiurã causa unei erori, ce ar urma mai pre urma.“

Unu alumnulu seminariale.

NOUATATI STRAINE.

FRANCI'A. Diariulu „Public“ afirma, ca imperatulu Napoleonu III. a acceptatu demissinnea ministriloru sei, cari inse voru functiunã in posturile loru pana dapa terminarea verificatiuniloru. Se dice, ca noulu cabinetu ar' avè a se constitui in modulu urmatorin: Emiliu Ollivier ministru alu internelor, Ségris alu justitiei, Buffet alu financelor, generalulu Leboeuf ministru de resbelu, admiralulu Rigault de Genouilly pentru marina, Maurice Richard pentru instructiunea publica, Daru pentru lucrãrile publice, Louvet ministru alu agriculturii si comerciului si Parieu presiedinte alu consiliului ministeriale. — Ministeriulu curtei imperiali si alu artiloru frumose ar' avè a se cassã. — Portfoiulu afaceriloru straine s'a oferitu lui Thiers si lui Talhouet, inse Thiers l'a refusat, promitiendu ca va spriginã noulu cabinetu.

Scriile mai recinti ni anuncia, ca situatiunea d'in Parisu e inca totu obscura. Imperatulu se opune preten-siuniloru ma oritatii corpului legelativu.

Cont. Daru, unu membru insemnatu alu partitei moderate, avù in dilele d'in urma audientia la imperatulu. D'insulu conditiunã intrarea sa in cabinetu de la reinter-cerea principelui de Orléans in Franci'a. Se dice, ca imperatulu i-ar fi respunsu cu ocaziunea acest'a urmatoriele: „Republic'a l'a esilatu. Sè vorbim de alta data in privintia acestui obiectu interesantu“. Pre cum se vede, intre membrii familiei regesi esilate domnesce de presinte una miscare, alu carei scopu inca nu e cunoscutu. In raportu cu aceste, diariulu „Gaulois“ comunica urmatoriele: La indemnulu principesei Clementin'a de Sachsen-Coburg (fot'a regelui Ludovicu Filipu si soci'a principelui Augustu de Sachsen-Coburg), carea de presinte petrece in Viena, toti membrii familiei Orléans d'impreuna cu cont. de Chambord voru avè in mediu-loculu lunei lui ianuarie 1870 una intrunire la principele de Coburg. Cont. de Chambord publicã de nou in „Gazette de Languedoc“ unu manifestu, in care afirma, ca Franci'a e amenintata de sgnduiri noue, si ca numai prin d'insulu si prin monarcia ereditaria se pote salvã.

ROM'A. In butulu tuturoru opintiriloru si nesuintielorã iesuitiloru, de a nu se stracurã nemica in publicitate despre partitele si luptele lor d'in conciliulu ecumenicu, cetimu in diferite foie comunicãri forte interesante despre cursulu pertratãrilor suscepute de SS. parinti in conciliulu d'in Rom'a precum si despre planurile curici pontificelui. Intre altele se scrie „Monitorului“, ca congregatiunea pentru regularã raportelor d'intre statu si baserieã inca nu s'a potutu constitui d'in causa divergentiei de opiniuni, intrevenita in sinulu conciliului. Raportorulu diariului „Times“ scrie despre iritatiunea ce domnesce intre membrii conciliului causata prin dispusetiunile regulamentului presintatu fiesce-carui membru in forma de bula. Numitulu raportorulu spune mai departe, ca episcopulu Dupanloup desvolta cea mai mare activitate si se pregatesce, spriginitu de unu numeru mare de episcopi, a atacã regulamentul sumariu, si in specialu constituiunea comisiunii.

„Neue fr. Presse“ scrie cu privire la una scena intrevenita in conciliu urmatoriele:

Unu articlu octroatu de juriulu pontificelui dispune cu privire la ordenea siedintielor, ca proiectele ce se voru presintã de diferitii episcopi, inainte de ce s'aru substerne conciliului, trebuiesc submitse spre consultare comisiunii, numite de pontificele anume pentru scopulu acestu-a. Prin procederea acest'a iniciativã membriloru ar deveni ilusoria, fiindu ca comisiunea numita de pontificele ar potè fãra indotela respinge dapa placu tote proiectele episcopiloru, cari nu convinu ideiloru si principiiloru ei.

Contra acestei dispoziții absolutiste și radicală vocea unu episcopu croatu pretendiindu, ca paragraful respectiv, îndreptat spre suprimerea activității întregii corporații, s' se omite d'în regulamentul.

Inse abîe începî a vorbi, și presedintele adunării, cardinalul de Luc'a, lu provocă s' se taca, și după ce oratorele voi a continuă, se vedîu întreruptu prin sunetul clopotielului. După ace'a se sculă primatele Ungariei, cardinalul Simor, pentru a sprîgîni cu energia motiunea colegului s'eu croatu; inse și d'înșul fu întrerupt de clopotielul presidentului și trebuî s' se sîda. Episcopul de la Orléans, Dupanloup, miscatu aduncu de acésta procedere arbitrară a presidentului, și luă peleră și parasî iritatu sîdînti'a, urmarindu-lu mai multi episcopi franceși insultati. Incidintele acestu-a fece în cercurile papali una impresiune cu atîtu mai neplăcută, cu cîtu demonstrațiunea acésta n' e facută de una unica naționalitate, ci de trei de-una-data, și prin urmare s' aru' pot' e usioru imiță și de alte naționalități.

VARIETATI.

** (Vorbesce orbulu despre coriori.) Editiunea de s'era a diariului gidano-gubernamentalu „Ung. Lloyd“ de la 23 curinte scrie că în districtul Chiorului amenința nise agitaciuni cu asemenea rezultate ca-si cele de la Tofaleu, intervenite înainte de câte-va lune. Celu putienu „Federatiunea“, un'a d'într' cele mai furibunde foie opusțiuni romane, se sîlesce d'în toate poteriile a acitiă și a alimentă una asemenea stîmulatiune în poporul necultu. — Federatiunea n' a acitiatu nece la casulu de la Tofaleu, nece aiurea; dar' în Chioru? Acésta nu o pote dîce dec'atu orbi'a împrounata cu impertininti'a, calități eminente a le diariiloru gidane și a le corespondențiloru lor.

** (Crisa ministeriale d'în Viena), ni spunu foile magiare, e terminata, celu pucinu ce se referesce la person'a contelui Taaffe. Imperatul primu asta di definitivu demisiunea lui. Vomu ved' ce se va întimplă cu colegii fostului ministru-presedinte, și anume cu majoritatea ministeriului, condusa de dr. Giskra. Ore mai succede-i-va a suprime dorintiele majorității poporeloru d'în imperiu.

** (Dietalu.) „In sîdinti'a de la 23. dec. a reprezentanțiloru, c. Andrassy presintă camerei 11 legi sancțiunata de Majestatea Sa, cari se publicara numai dec'atu.

** (Invitare de prunumeratiune) la diariulu politicu de septemana ce apare în Viena, „Der Osten“. Cu 1. ianuaru 1870, diariulu „Der Osten“ incepe cursulu anului alu treilea. Acestu diurnal va continuă a se luptă pentru drepturile natiuniloru oprimate d'în coce și d'în colo de Lait'a și contra dominațiunei nnuu poporu a supr'a celoru-l-alte. Devis'a diariului „Der Osten“ este una Austria, carea dă tuturoru poporeloru drepturi egali și li impune detorintie egali; elu va reman' și de aci încolo organu alu poporeloru d'în Orientu și va sprîgîni nesuintiele lor de independintia; diariulu d'în cestiune are comunicatiuni fidele d'în intru și d'în afara. Nece una foia nu pote rivalisă cu „Der Osten“, c'atu pentru informatiunile d'în Orientu. Afara de acésta, are una rubrica de economia pentru omieni de comerciu. În fine abonentii primescu regulatu în fa-care septemana gratis: „Foia vîenese de dominec'a“, în carea se publica novele, informatiuni teatrale și de arte, poesie, gâciture și charade cu premiuri pretioase pentru cele mai nimerite deslegări, anecdote etc. Celu ce se aboneza la diariulu „Der Osten“ este, dacă nu mai bine, celu putienu asi' de informatu ca și cum sar' fi prunumeratu la mai multe diare vîenese de dî și totodata are și una petrecere abundante. Cu toate acéste „Der Osten“ cu „Foia vîenese de dominec'a“ la olalta si cu speditiunea postale costă numai 1 fl. 50 cr. val. austr. pre unu trimestru. Fiindu că „Der Osten“ se tiparese în 6000 esemplarie, insertiunile și anunciurile inca casciga unu terenu largu, pentru că neci una foia nu este atîtu de latita între poporele slave, romane și grecesci ca si „Der Osten“. Abonamintele și inseratele sunt a se tramite la administratiunea subsemnata. Viena, în decemvre 1869. Administratiunea diariului „Der Osten“ în Viena.

** (Pr' Snti'a Sa Procopiu Ivacicovicu), episcopulu diecesei romane de Aradu, emise în 27 noemvre 1869, Nr. 1387, una ordinatiune consistoriale c'atra toti protopresviterii d'în eparci'a aradana, în carea se prescrie procedur'a relativa la alegeriile membriloru mireni pentru sinodele protopresviterali. Acéste alegeri se voru efectul în sinode parochiali.

** (Statisticu.) În comitatulu Solnocului-Interioru sunt 9175 fetiori și 8258 fete cu obligatiunea de a ambli la scola; cu totulu 17,433. D'într' acésti-a ambli la scola: 3618 fetiori, și 2478 fete, cu totulu 6096. După religiune: 10,576 sunt gr. catolici, 5912 reformati, 567 rom. catolici, 378 gidani, la olalta 17.433. Ambli la scola 3247 gr. catolici, 2277 reformati, 381 rom. catolici,

191 gidani, cu totulu: 6096. În comitatulu întregu, statatoriu d'în 166 comune, 146 comune sunt proviedute cu scole, era 20 nu. Poporatiunea comitatului face 94,800 suflete; deci pre 650 suflete cade câte una scola, era c'ate pre una scola 130 copii. D'într' 87 comune, cercotate în tempulu d'în urma, 25 sunt proviedute cu tabele de cotitu, era cu mape numai 9.

** (Cine s' e deputatulu Zorlentiu?) În doue corespondintie, esite în Nrii mai recinti ai „Albinei“, „mai multi“ și apoi „unii alegatori“ d'în cerculu de Zorlentiu, invita pre deputatii natiunali d'în Pest'a respective pre onorab. Redactiunea a Albinei, „s' li recomende una persona de candidatu“ de deputatu. — Noi dorimu ca cerculu Zorlentiu s' siba unu mandataru devotatu causei ce va av' s' se represinte, și nu ne indoimu, că deputatii natiunali respective Redactiunea „Albinei“, ascultandu recercarea ce li se fece, voru recomendă unu barbatu probatu în lupt'a pentru caus'a natiunale. Nu potemu inse a nu ne miră, candu onorab. intielegintia d'în cerculu Zorlentiu nu se sente destulu de esperta pentru ca ea inse și s' e afe pre barbatulu doririloru sale. Ni-a placutu totu de un'a a crede, că intielegintia nostra d'în cottulu Carasiului posiede atîtu-a cultura politica, în c'atu s' e nu fia constrinsa a-si dă testimoni de paupertate într'una causa atîtu de strinsu legata de individualitatea ei. Voi, fratiloru d'în Zorlentiu, trebus s' e cunosceți și s' e alegeti pre celu demnu de increderea vostra si de caus'a natiunale.

** (Cefacu bochesii?) S'a anunțiatu mai de multe ori, că rescolatii d'în Dalmati'a aru av' intențiunea de a se supune; unu telegramu cu data 22 l. c. demintiesce toate acéste sciri. Si apoi faptele inca dovedescu contrariulu, că ci Rodich f' numitu de comandante militariu în Dalmati'a, și f' tramisu la Cattaro cu potere illimitata și cu 200,000 florini. Acéste nu sunt semne, că morlaci aru av' voia de a se supune.

** (Conciliulu de la Rom'a.) Cu toate că Spiritulu santu lumineza pre episcopii adunati la Rom'a, nu se vede, că ar' domni vr'o mare contielegere în conciliulu ecumenicu. Regulamentulu octroatu de Sant'a sa Pap'a nu place multoru-a d'într' santii parinti; ba intrevinu chiaru și incidente ca și în alte parlamente lumesci. Inzedaru, omulu e omu și are patime, fia elu chiaru și episcopu s'eu papa. Independentea cardinalului Mathieu, metropolitu totodata de Besancon, și a mai multoru episcopi, cari si-au cerutu concediu de la asi' n' mitii „iudices excusationum“, nu este dec'atu una demonstrațiune contra regulamentulu papei. Episcopii germani inca sunt adversari ai regulamentulu. Dreptu că infallibilitatea papei nu este inca dogma, că ci după-ce se va enunția ca dogma, episcopii nu voru pot' s' e carmesca nimicu; atunci con iliele voru deveni cu totulu superflue, și pap'a va dîce numai: În nomine Domini, sic volo, sic iubeo, sic fiat. si tote se voru face după voi'a papei, adeca a spirituluiu santu. Pana atunci aru trebui inse s' e scia episcopii, prelatii, abatii etc., că ei inca traescu de pre pielea poporului, care inca are mintea sa sanetosa de de la Ddieu. Si apoi esageratiunea nu e buna nicairi, ba în fine este periculosa și stricatiosa chiaru și în religiune.

** (Starea sanitară) a trupelor imperiali în Dalmati'a nu este pre multumitoria. Considerandu numai raporturile oficiale, aflămu că în spitalele d'în Budu'a, Cattaro, Ragusa, Spalato și Zara, numerulu morbosiloru se urea la 811, oficiari și soldati; între acésti-a se afla 111 raniti și 28 tifosi, era ceia-l-alti morbosi, în numeru de 672, suferu mai vertosu de cataru.

** (Cine s' e incepa desarmarea?). Se dîce, că ambasadorulu franceșu la curtea rusescă, contele Fleury, si-ar fi esprimat dorintia înainte mai multoru persone distinse, că Russia ar' trebui s' e incepa desarmarea. Respunsulu f' u: că politic'a Russei este politic'a pazei și c'ă, prin urmare, alții trebus s' e inițiativ'a desarmarei.

** (Anate misari.) „Unită Cattolica“ publica unu decretu alu papei, în care se enumera casurile de escomunicatiune s'eu anatema. Acéste casuri sunt trei: dieci-si-patru, d'într' cari unele sunt: arestarea episcopiloru, impedecarea procedurii legali eclesiastice, confiscarea s'eu sequestrarea bunuriloru eclesiastice, ocuparea violentă a vre-unei părți d'în statulu pontificalu, profesiunea vre-unei doctrine condamnată de pap'a, scoțarea calugaritiloru d'în claustre, contactulu cu escomunicatii, violarea santului oficiu (sanctum officium), parsirea baserecei creștine, cetirea cartiloru impie, adheșiunea la zidarii liberi (Notabene: Piu IX inca a fostu zidariu liberu), etc. etc. — Éca lucruri frumoșe în seclulu XIX! Voltaire, despre care preutii sustienu, că a fostu ateistu, a disu: „religiunea este fiic'a ratiunei.“ N'amu ajunsu inca acolo, ca s' e potemu recunosce acestu adeveru.

** (Drumul de feru Romanu-Suceava.) Lini'a ferata de la Romanu la Suceava, sa datu Mercuri a trecuta circulațiunei publice. Trenurile urmeza regulatu în fa-care dî. — Diligintia pl'ca d'în Iasi c'atra Bucureșci la 12 ore noptea, și merge numai pana la Romanu, cr' voiajorii se ducu mai departe cu diligintia,

ce vine d'în Bucureșci era-si pana la Romanu. Diligintia de aci c'atra Galati, prin Vaslui, pleca la 7 ore s'era. („Cur.“)

Sciri electrice.

Viena, 20. dec. Ministrii: Taaffe, Berger și Potocki decisera a dechiară imperatului, că nu consentiescu cu memorandulu majorității ministeriului, și c'ă în casu, candu imperatulu l' ar' primi, ei si-voru dă demisiunea.

Viena, 21. dec. Unu telegramu alu diariului „Presse“ anuncia, că supunerea locuitoriloru d'în Braic nu s' a primitu, d'în causa c'ă au pusu condițiuni noue.

Viena, 21. dec. Cu privire la cris'a ministeriale nu s' a decisu inca nemica. „N. Fr. Pr.“ trateza relatiunea între Beust și ministeriu și desaproba procederea lui Beust, care a compromisu ministeriulu prin tractările sale unilaterali; totu acelu diariu se dechiară contra diariului „Vaterland“, care provocă pre liberali, ca s' e se alieze cu federalistii contra lui Beust.

Viena, 21. dec. „Presse“ se plange d'în caus'a prorogării parlamentulu sub cris'a ministeriale.

Viena, 21. dec. Se aude, că minoritatea ministeriului inca a presintatu Majestății Sale unu memorandu, care se termina cu demisiunare.

Viena, 21. dec. „Tagespresse“ voiesce a sci, că demisiunea ministriloru Taaffe, Potocki și Berger s' ar' fi primitu.

Viena, 21. dec. Imperatulu comunică memorandulu majorității ministeriului cu minoritatea, și vice versa alu acéstei-a cu majoritatea.

Parisu, 21 dec. Se demintiesce faim'a, că Franci'a ar' fi propusu desarmare la cabinetele de Viena, San-Petruburg și Berlinu.

Parisu 22 dec. „France“ de ieri anuncia: După verificarea alegeriloru, imperatulu va primi în modu oficiale demisiunea ministriloru și va însareină pre Ollivier cu formarea noulu abinetu.

Viena, 22. dec. Sciri positive despre cris'a ministeriale nu esistu. După „N. Fr. Pr.“ imperatulu si-a rezervatu dreptulu de a esamină ambele memorande, prin acésta se va amenă pentru c'atu-va tempu decisiunea finale.

Burs'a de Viena de la 22. dec.

5% metall.	59.85	Londra	123.75
Imprum. nat.	70.15	Argintu	121.15
Sorti d'în 1860	96.10	Galbenu	5.83
Act. de banca	734.	Napoleond'or	9.87
Act. inst. cred.	254.40		

Insciintare în privint'a „Amvonului.“ Redactarea unei foie, ca „Amvonulu“, care ese la luna pe parte cole mari, tiparite desu, cari mai tote trebus s' e impla cu elaborate insu-si redactoriulu; ar' fi împrounata între ocupatiunile mele de facia cu atâte greutati, încatu nu o-asiu pot' e întreprinde deocamdata fora riscarea sanetății, si' fora de a me ved' silitu, s' e lasu la una parte cele alalte lucrări literare ale mele, ce am de cugetu a le publică, precum „Poesia și Prosa“, care s' a și pusu acum sub tipariu, și cartea de rogatiuni, care inca nu va intardă multu. Dreptu ac'ea, vinu a incunoscintia pre on. publicu, că în anulu 1870 inca nu voi pot' e reincepe darea „Amvonului;“ me voi nesul inse a pregati cu incetulu materialulu necesariu, ca la tempulu s'eu, — pote candu i va fi lips'a mai sentita — s' e lu potu continuă de nou. Totu-odata facu cunoscutu fostiloru mei prunumeranti, că d'în partea redactiunii s' a facutu destulu la tempulu s'eu tuturoru reclamațiuniloru; era deca sunt între d'înșii, cari pre langa tote acéste totu nu au primitu vre-unulu s'eu altulu d'în numerii reclamati, acésta s' e se impute neregularității postale, în contr'a carei-a s' au caitu acum de atâte ori tote foiele d'în patria. D'în partea acéstor'a vomu primi reclamațiunile inca și de aci nainte pana vomu av' inca spre dispozițiune esemplarie indetultorie, numai s' e se faca curundu. Éra pentru acei p. o. confrati cari nu au fostu prunumerati, și aru dori s' e si-procure acum acésta foia, care cuprinde predică pentru tote dominecele, serbatorile și alte festivități basoricesci de preste anu, aducu la cunoscintia publica, că se mai afla inca esemplarie complete de pre anulu 1868, și se potu procură la subscrisulu. Exemplariulu completu cu 4 fl. v. a. Iustinu Popfiu.

Proprietariu, editoriu și redactoru respundietoriu.

ALESANDRU ROMANU.